

چکیده درس دوم هویت اجتماعی دوازدهم ریاضی و تجربی

د پدیده های اجتماعی

با در نظر گرفتن دیگران، کنش فردی ما به یک کنش اجتماعی تبدیل می شود.

محمد کاظم ملکوتی
دبیرستان امام صادق (ع)

کنش ← فردی: بدون توجه به دیگران انجام می شود. مثال: وقتی به تنهایی مشغول غذا خوردن هستیم.
کنش ← اجتماعی: با توجه به دیگران انجام می شود. "هرگز وجود حاضر غایب سینه ای"

مثال: وقتی راننده ای پشت چراغ قرمز می ایستد.

- برای شناخت عمیق تر کنش اجتماعی لازم است کمی پیشتر به واژه «دیگران» دقت کنید.

- به کنش اجتماعی و پدیده های آن «پدیده اجتماعی» می گویند. مانند بانک، مسجد، پلیس، گروه دوستان، خانواده.

- کنش اجتماعی خردترین (کوچک ترین) پدیده اجتماعی است.

- «همیار اجتماعی» شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. مانند شیوه احوال پرس کردن در هر جامعه.

- «ارزش های اجتماعی» آن دسته از پدیده های مطلوب و خواستنی هستند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه به آن تمایل دارند. مانند عدالت، امنیت، سعادت، آزادی.

کنش های اجتماعی ← همیارهای اجتماعی ← ارزش های اجتماعی

ارزش های اجتماعی ← اهداف مهم انسان

- اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ همیاری شکل نمی گیرد و هیچ یک از ارزش های اجتماعی مانند عدالت، امنیت، سعادت و آزادی محقق نمی شوند.

- رابطه ارزش و همیار: ارزش ها از جنس هدف هستند و همیارها از جنس وسیله و راه رسیدن به ارزش ها هستند. افراد با عمل کردن بر اساس ارزش ها و همیارها موجب تدلوم آنها می شوند.

- پدیده های اجتماعی به مرور از انسان هایی که آنها را به وجود آورده اند، مستقل می شوند.

- ازدواج و تشکیل خانواده یکی از زمینه های پیوند میان انسان ها و گذر از «من» به «ما» است.

- در خانواده های تک فرزند، نوع ارتباط محدود به ارتباط پدر و مادر و فرزند است و معمولاً کودکان در خانه ارتباط با افراد هم سن و سال و هم نسل های خود را نمی آموزند. والدین هم انتظار بالایی از فرزند خود دارند و پشتیبانی زیادی از او به عمل می آورند.

- در خانواده های چند فرزند، از تمرکز افراطی والدین بر فرزندان کاسته می شود. پدر و مادر بزرگ تفاوت های کودکان خود انتظار آسان را تنظیم می کنند. فرزندان هم، ارتباط گرفتن با دیگران، تقسیم کار، تعاون و همکاری در انجام کارها را بهتر یاد می گیرند.

- میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از طریق محاسبه **میزان رشد طبیعی جمعیت** در بازه های زمانی معین ارزیابی می شود.
  - **میزان رشد طبیعی جمعیت** از دو عامل **تعداد تولد و تعداد مرگ** و **مسر** و اختلاف بین آنها به دست می آید.
  - اگر تعداد تولد به نسبت مرگ و میر بالا باشد **رشد جمعیت مثبت** است. اگر در زمان و مکان معین میزان مرگ و میر افراد در مقابل تولد افزایش یابد **رشد جمعیت منفی** خواهد بود.
  - **نرخ جایگزینی** به این معنی است که هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می آورد.
  - شاخص **سالمندی جمعیت** از کاهش نسبت افراد ۱۴- ساله و افزایش نسبت افراد ۶۰ یا ۶۵ ساله و بالاتر خبری دهد.
  - اگر جمعیت بالای ۶۵ سال بیش از ۱۰ درصد جمعیت کل کشور باشد کشور **پیر** محسوب می شود.
  - تبعات پیری جمعیت: افزایش هزینه ها، افزایش هزینه های بهداشت و درمان، کمبود نیروی جوان برای رفع نیازها سالمندان، خانواده های تک فرزند ناچارند به تنهایی تعهدات فرزند خود را نسبت به والدین خود انجام دهند.
- سؤالات مهم:**
- ۱- دانش آموزی به تنهایی تکلیف مدرسه را انجام می دهد. آیا کنش او اجتماعی است؟
پاسخ: بله - زیرا کنش او با توجه به معلم انجام شده.
  - ۲- آیا کنش هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آنها انجام می گیرند، کنش اجتماعی هستند؟ با مثال توضیح دهید.
پاسخ: خیر - مثلاً فردی در کلاس حضور دارد ولی بی توجه به اطرافیان در ذهن خود رودخانه ای خروشان را تخیل می کند.
  - ۳- افراد چگونه می توانند موجب تداوم و استمرار ارزش ها و هیماها شوند؟ - با عمل کردن بر اساس ارزش ها و هیماها.
  - ۴- چرا پدیده های اجتماعی معنادار هستند؟ - چون افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می کنند، پدیده های اجتماعی معنادارند.
  - ۵- تفاوت پدیده های اجتماعی با پدیده های طبیعی؟ - پدیده های اجتماعی را انسان ها خلق می کنند و نتیجه کنش های افراد هستند ولی پدیده های طبیعی را انسان ها خلق نکرده اند.
  - ۶- برخی کنش ها در حضور دیگران انجام نمی شوند اما اجتماعی هستند. (ص)
  - ۷- برخی کنش ها با اینکه در حضور دیگران انجام می شوند، فردی هستند. (ص)
  - ۸- برای شناخت عمیق تر **کنش اجتماعی** لازم است کمی بیشتر به واژه « **دیگران** » دقت کنید.
  - ۹- در خانواده هایی که **چندین فرزند** دارند از تمرکز افراطی والدین بر فرزندان کاسته می شود.
  - ۱۰- چرا افراد احساس می کنند پدیده های اجتماعی ها تعدد پدیده های طبیعی هستند؟ - به دلیل اینکه پدیده های اجتماعی به مرور از انسان هایی که آنها را به وجود آورده اند، مستقل می شوند و فرصت ها و محدودیت هایی را برای کنش ها و زندگی انسان ها ایجاد می کنند.
  - ۱۱- **کنش اجتماعی** خردترین پدیده اجتماعی است.